

STRUČNÁ SYNOPSE K PŘEDNÁŠCE

POVOLÁNÍ DŘEVAŘE

základní pojmy

- dřevařství – zaměstnání zahrnující těžbu a dopravu dřeva
- dřevařství jako samostatná profese – formování ve středověku
- znalosti dřevařské profese se tradovaly z generace na generaci (synové od otců) → tradiční povolání
- dřevaři X drvoštěpové X dřevěnkáři X dřevkaři X dřevníci
- kulatina, metrovina, haluze

dřevařství obecně

- postup práce dřevaře – příprava svázkové cesty → porážení stromu → očištění kmene, odkornění → nakládání na dopravní prostředek → odvoz
- doprava dřeva na saních (rohačky, šmejčky, kločary, berany...) – zánik – po II. světové válce – konají se mezinárodní závody na saních = folklorismus
- užívání vozu v nižších polohách X rozvoj dopravy na saních a vozech – budování cest (19. st.), dříve užívání smyků
- výrobu saní prováděli většinou samotní dřevaři, případně koláři, kování – kovář – kovové části ale nebyly pravidlem
- dnes jedinou téměř nezměněnou tradiční formou dopravy v profesi dřevaře – koňský potah
- s dřevařstvím souvisí lesní řemesla – uhlířství, draslářství, koptářství, smolařství, dehtářství a kolomaznictví

charakteristika povolání ve vybraných horských regionech

Šumava

- již od 13. století rozvoj dřevařství ← těžba zlata
- 17. a 18. století – zakládání dřevařských osad
- zaměstnání kočovné, v letním období opouštění domovů
- strava – prostá svačina (např. chléb a sýr), teplá večeře – podoba stravování se výrazně neměnila

Krkonoše

- zásadní alpská kolonizace z druhé poloviny 16. století
- s ní souvisel i rozvoj tzv. budního hospodářství – typické pro alpské země
- stavba chatrných přístřešků → omezení těžby dřeva → trvalé obydlé boudy s hospodářstvím

Vybraná literatura k přednášce (nepovinná):

Baran, L. (1957). Smyky a saně v zemích českých a na Slovensku. *Československá ethnografie*, 5(4), 333–347.

Smrčka, A. (2016). Historie a současná podoba tradičního transportu dřeva na Šumavě. *Folia Ethnographica*, 50(1), s. 67 – 81.

Válka, M. (2007). Dřevařství. In: S. Brouček, R. Jeřábek (Eds.), *Lidová kultura. Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Mladá fronta, s. 166 – 167.

Woitsch, J. (2010). Lesní řemesla v raném novověku: koncept. *Český lid*, 97(4), s. 337 – 362.